

برای مقابله با تحریم به کمک روسیه و چین نیاز داریم

سیدجلال ساداتیان، سفیر سابق ایران در انگلستان درباره شرایط پیش روی ایران پس از بازگشت تحریم‌ها گفت: «این شرایط می‌توانست رخ ندهد، نه این که طی روزها و هفته‌های اخیر می‌شد کاری کرد، منظور این است که فرصت‌های زیادی برای جلوگیری از کشیدن کار به این نقطه وجود داشت. چقدر در زمان آقای روحانی، آقای ظریف گفت‌وگزارید این توافق انجام ویر جام احیا شود. یا این که بعداً در دولت آقای رئیسی هم تاپای احیای آن رفتند اما هر بار به وسیله‌ای جلوی آن گرفته شد که شاخص ترینش تئوری زمستان سخت بود. فرصت‌هایی بود که بشود با عزت این شرایط را مدیریت کرد. اما امروز که ترامپ با قدری می‌گوید آنچه من می‌گویم در واقع آنچه اسرائیل و لابی اسرائیل می‌گوید همان است، من هم می‌گویم باید مقاومت کنیم.»

او ادامه داد: «در هر صورت این اتفاق رخ داد و به نظر من سه حالت و سناریو پیش روی ایران است، حالت اول که من خیلی اعتقاد ندارم اتفاق می‌افتد، این است که روسیه و چین همانطور که در جلسه جمعه‌شب موضع گرفتند، همان طور هم عمل کنند. موضع ایران هم مشخص است. اگر محکم بایستند و مقاومت کنند و بگویند این اقدام غیرقانونی است، ممکن است که ایران بتواند فضای تنفسی داشته‌باشد و تحریم‌ها را دور بزند و با کشورهای بریکس کار کنند. در این شرایط وقتی برخی کشورهای همسایه ببینند چه وضعیتی حاکم است با ایران کار می‌کنند. حتی امارات هم ممکن است با ما کار کند. افغانستان، پاکستان و عراق هم می‌توانند در این شرایط با ایران کار کنند.»

ساداتیان افزود: «اما شرایط حالت دوم برای ایران سخت‌تر است. در این حالت، روسیه و چین می‌گویند ما تلاش خود را کردیم که این اتفاق رخ ندهد اما در نهایت قطعنامه‌ها با برگشت. بعد از آن هم به عنوان کشورهایی که روزی به این قطعنامه‌های تحریمی رای موافق دادند، خود را متعهد بدانند که آن‌ها را رعایت کنند. در این صورت شرایط دور زدن تحریم برای ایران سخت و انتخابهایش محدود می‌شود. بسیاری از کشورها در این شرایط با ایران کار نمی‌کنند. در ادامه اگر تصویب قطعنامه‌ای ذیل ماده ۴۲ فصل هفتم در دستور کار قرار بگیرد، فارغ از این که روسیه و چین آن را وتو کنند یا نه، زمینه را برای اقدامات نظامی فراهم می‌کنند. در صورتی که چنین قطعنامه‌هایی به تصویب برسد، دیگر ایران با آمریکا و اسرائیل طرف نیست، با جامعه بین‌المللی طرف است و می‌تواند فشار را افزایش دهند. اگر این شرایط برای ایران رخ دهد، دیگر وضعیت مثل جنگ ۱۲ روزه نیست که به کشور ما حمله کنند و ایران هم پایگاه‌های آمریکا در منطقه را بزند. شرایط پیچیده‌تر است.» این دیپلمات بازنشسته درباره حالت سوم نیز گفت: «سومین وضعیت، از این قرار است که ایران به توافقی کامل با طرف مقابل برسد و شرایطش را در حوزه غنی‌سازی و موشکی قبول کند. این حالت خیلی دور از ذهن است. در هر کدام از این شرایط، وضعیت متفاوت است.» ساداتیان درباره مسیری که ایران در پیش خواهد گرفت نیز گفت: «فارغ از این که طرف‌های دیگر چه می‌کنند، من فکر می‌کنم ایران این مسیر را انتخاب می‌کند که می‌گوید من از برجام خارج نشدم، از ان پی تی خارج نمی‌شوم و تعهدات خود را مثل وضعیت موجود ادامه می‌دهم. اگر تعرضی به کشورم صورت بگیرد دفاع می‌کنم. روسیه و چین هم تا حدی به ایران کمک کنند که تحریم‌ها را دور بزند. حتی اگر به صورت جدی خود را ملزم به رعایت آن‌ها نشان دهند، وضعیت فعلی ایران نیز کم‌وبیش سخت‌تر از گذشته ادامه پیدا می‌کند.»

دنیای تحریم‌های آمریکایی ترسد، نه شورای امنیت

امیرعلی ابوالفتح، کارشناس مطالعات آمریکانیز درباره شرایط پیش روی ایران پس از بازگشت تحریم‌ها گفت: «از لحاظ حقوقی ایران بار دیگر ذیل ماده ۴۱ فصل هفتم منشور قرار می‌گیرد و به عنوان کشور تهدید صلح و امنیت

پادمان و اخراج بازرسان در نظر گرفته شود یا همکاری با آژانس باید. به لحاظ حقوقی، خروج تعهد به ماده ۳ ان پی تی (نظارت آژانس) را هم منتفی می‌کند و به الزام به همکاری با آژانس خاتمه می‌دهد.

ابعاد سیاسی

تجارب فوق نشان می‌دهد که خروج از ان پی تی برای کشوری که پرونده باز در آژانس و شورای امنیت دارد، کار آسانی نیست. در ارتباط با بحث خروج ایران از ان پی تی، طبعاً نقش روسیه و چین تعیین کننده است. سوال این است که آیا این دو کشور به همان ترتیب که در سه سال اول از کره شمالی در شورا حمایت کردند، از ما نیز حمایت خواهند کرد؟ این سوالی است که مشکل می‌توان به آن پاسخ داد، نکته مثبت سرشاخ بودن روسیه و چین با غرب در این دوره است که ممکن است برای ایران مفید واقع شود. اما شرایط ایران و منطقه‌ای که ایران در آن واقع است و سیاست خارجی ایران از هر نظر با کره شمالی متفاوت است. به دلیل همین تفاوت‌ها در دهه ۲۰۰۰، روسیه و چین دو سیاست کاملاً متفاوت در قبال ایران و کره شمالی داشتند. این دو کشور که تا قبل از آزمایش اتمی کره شمالی در ۲۰۰۶ مانع محکومیت و تحریم آن کشور شده بودند، از ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۰ به همه قطعنامه‌های ضدایرانی در شورای حکام آژانس و شورای امنیت رای مثبت دادند. این در حالی بود که کره شمالی از ان پی تی خارج شده بود، اما ایران همچنان عضوان پی تی و مقید به پادمان بود. اهمیت ایران و حضورش در یک منطقه حیاتی مهمترین وجه تمایز ایران با کره شمالی است که هم خود یک کشور حاشیه‌ای است و هم در یک منطقه حاشیه‌ای قرار دارد. این دلیل اصلی تفاوت سیاست چین و روسیه در قبال ایران و کره شمالی است. چین و روسیه نشان داده‌اند که برای رابطه‌شان با اسرائیل و دیگر کشورهای منطقه اولویت قائل اند. حمایت آنها از امارات در قضیه جزایر سه گانه را نباید از یاد برد. چین روابط گسترده‌ای با اعراب خلیج فارس دارد و روسیه نیز رابطه ویژه‌ای با اسرائیل و عربستان دارد و در ضمن مایل نیست یک ایران هسته‌ای در جوارش باشد. ایران برای کشورهای غربی نیز بسیار متفاوت با کره شمالی است و سخت‌گیری آنها در قبال ایران بسیار بیشتر است. فاکتور اسرائیل و نفث در منطقه ما و اهمیت ژئوپلیتیک این منطقه در مقایسه با موقعیت حاشیه‌ای آسیای شمال شرقی فاکتور بسیار مهمی است. بعلاوه، ایران کشوری برون گرا فرض می‌شود، در حالی که کره شمالی تحرک چندانی در خارج از مرزهایش ندارد. در این رابطه، تلقی از برنامه هسته‌ای ایران و ربط دادن آن به

جهانی شناخته می‌شود. در واقع قطعنامه‌ها و تحریم‌هایی که ۱۰ سال به موجب برجام لغو شده بود، باز می‌گردد. این به لحاظ حقوقی است. اما دیروز نماینده روسیه در نشست شورای امنیت گفت ما اسنپک را قبول نداریم و قرار نیست اجرا شود. بحث کمیته نظارت بر تحریم‌ها هم در این جلسه مطرح شد. چون هر تحریمی که اعمال می‌شود، یک کمیته بر انجام آن نظارت می‌کند. اما روس‌ها می‌گویند به نظر ما اسنپک فعال نشده و این کمیته تشکیل نمی‌شود. این نظر آن‌هاست. حالا این موضوع باید از لحاظ حقوقی بررسی شود که آیا می‌توان در ماه اکتبر که ریاست شورای امنیت بر عهده روسیه است و قطعنامه ۲۲۳۱ منقضی می‌شود، این کمیته تشکیل شود یا نه. در مقابل هم نماینده انگلیس گفت تمام کشورها ملزم به رعایت این قطعنامه‌ها هستند.»

او ادامه داد: «اما به لحاظ عملی می‌توان گفت کشورهایی که تا امروز در کار با ایران، تحریم‌های آمریکا را نادیده گرفتند، از این به بعد هم نادیده می‌گیرند. آن‌هایی هم که تحریم‌های آمریکا را رعایت می‌کردند، این تحریم‌های شورای امنیت را رعایت می‌کنند. چون تحریم‌های شورای امنیت از لحاظ تاثیر، ذیل تحریم‌های آمریکا قرار می‌گیرد. به همین دلیل، از لحاظ عملیاتی و اقتصادی تاثیر زیادی نمی‌گذارد. اما از لحاظ سیاسی، ایران به عنوان کشور برهم‌زننده صلح و امنیت شناخته می‌شود و از نظر غرب منزوی تر خواهد شد. اما از لحاظ امنیتی، این قطعنامه به خودی خود خطری برای ایران ندارد. چرا که ایران ذیل ماده ۴۱ فصل هفتم تحت تحریم قرار داشت و ماده ۴۲ مربوط به مجوز اقدام نظامی است. تصویب ماده ۴۲ نیز نیازمند قطعنامه جدید است اما در هر صورت باید به این نکته توجه کرد که آمریکا و اسرائیل اصلاً توجهی به قطعنامه‌های شورای امنیت ندارند و اگر بخواهند اقدام نظامی انجام بدهند، این کار را خواهند کرد. بنابراین، پیش و پس از چکانده شدن ماشه احتمال اقدام نظامی وجود داشته و دارد.»

ابوالفتح در مورد اینکه روسیه و چین به عنوان اعضای دائم شورای امنیت تا چه حد به قطعنامه‌های این نهاد بی‌اعتنایی خواهند کرد، گفت: «کشورهای بزرگ منافع‌شان را در نظر می‌گیرند و اگر نخواهند - یعنی منافع‌شان اقتضا نکند - قطعنامه‌های شورای امنیت را هم نادیده می‌گیرند. همانطور که آمریکا قطعنامه‌های شورای امنیت تحت تحریم درباره اسرائیل را نادیده می‌گیرد یا وتو می‌کند. همین امروز کره شمالی تحت تحریم شورای امنیت است. کیست که نداند کره شمالی از کمک‌های روسیه و چین و بهره‌مند است؟ راه برای دور زدن تحریم‌ها بسیار وجود دارد و این کشورها هم ممکن است که در موضع اعلامی خود، بگویند به قطعنامه‌ها احترام می‌گذاریم اما در عمل آن‌ها را اجرا نکنند. در حال حاضر موضوع نفت مطرح است و تحریم‌های نفتی در قطعنامه‌های شورای امنیت نیست.»

او در پاسخ به این سوال که «آیا فضای امروز با فضای دهه هشتاد که روسیه و چین نیز به قطعنامه‌های تحریمی ایران رای موافق می‌دادند، متفاوت شده است»، گفت: «قبل از برجام، تحریم‌های سازمان ملل وسیع‌تر از تحریم‌های آمریکا بود و آمریکایی‌ها هم خیلی مصمم در اجرای آن‌ها نبودند. تحریم‌های سازمان ملل در مرتبه‌ای بالاتر قرار می‌گرفت و در دسرهای بیشتری برای ایران داشت. به مرور زمان تحریم‌های آمریکا از لحاظ کمی و کیفی به نسبت تحریم‌های شورای امنیت پیشی گرفت. مثلاً در قطعنامه‌ها، لیست افراد و نهادهای مرتبط با برنامه موشکی و هسته‌ای ایران که تحت تحریم قرار گرفتند، به مراتب از فهرست تحریم‌های آمریکا کوتاه‌تر است. بنابراین، تحریم‌های اصلی، تحریم‌های آمریکاست. دنیا از آمریکا می‌ترسد نه از سازمان ملل. سازمان ملل ابزاری ندارد. آمریکاست که دفتر کنترل دارایی‌های خارجی آن (اوکف) می‌تواند دسترسی یک شرکت یا بانک به شبکه بانکی آمریکا و دلار را قطع یا آن را جریمه کند. بنابراین، تصویری که از فروپاشی اقتصادی پس از بازگشت قطعنامه‌های سازمان ملل ارائه می‌شود، با واقعیت تطابق ندارد.»

اسرائیل و مسائل منطقه نیز با تلقی از برنامه هسته‌ای کره شمالی و ربط دادن آن به حفظ بقاء رژیم کاملاً متفاوت است. نگرانی دیگر از ناحیه واکنش کشورهای منطقه به خروج ایران از ان پی تی است. تصور این است که کشورهای منطقه مثل عربستان و ترکیه نیز ممکن است در صورت خروج ایران از ان پی تی تحولی در سیاست هسته‌ای‌شان بدهند و این فاکتوری است که در محاسبات شرق و غرب بسیار مهم است. در صورتی که در منطقه کره شمالی چنین مشکلی وجود ندارد.

هدف از خروج و ترکیب خطرناک

کسانی که خواستار خروج ایران از ان پی تی هستند باید روشن کنند که هدف‌شان چیست. آیا خروج را به عنوان مقدمه ساخت بمب می‌خواهند یا آن را تنها به عنوان اقدامی بر روی کاغذ توصیه می‌کنند؟ در چنین صورتی، اگر کشورهای منخاصم مدعی بافتن شواهدی مبنی بر تلاش برای ساخت بمب شوند، در آن صورت جنگ دیگری که اکنون محتمل است، قطعی خواهد شد. طبعاً در این رابطه اشراف اطلاعاتی و حفاظت اطلاعات نیز بسیار مهم است. همه کشورهایی که بمب ساخته‌اند، توان مخفی کاری بالایی داشته و جهان را بعد از آزمایش هسته‌ای غافلگیر کرده‌اند. اما اگر توصیه تنها به خروج از ان پی تی به عنوان یک واکنش و نه برای ساخت بمب باشد، حاصل کار تنها تشدید مشکلات و فشارها بدون دستاوردی در این رهگذر خواهد بود.

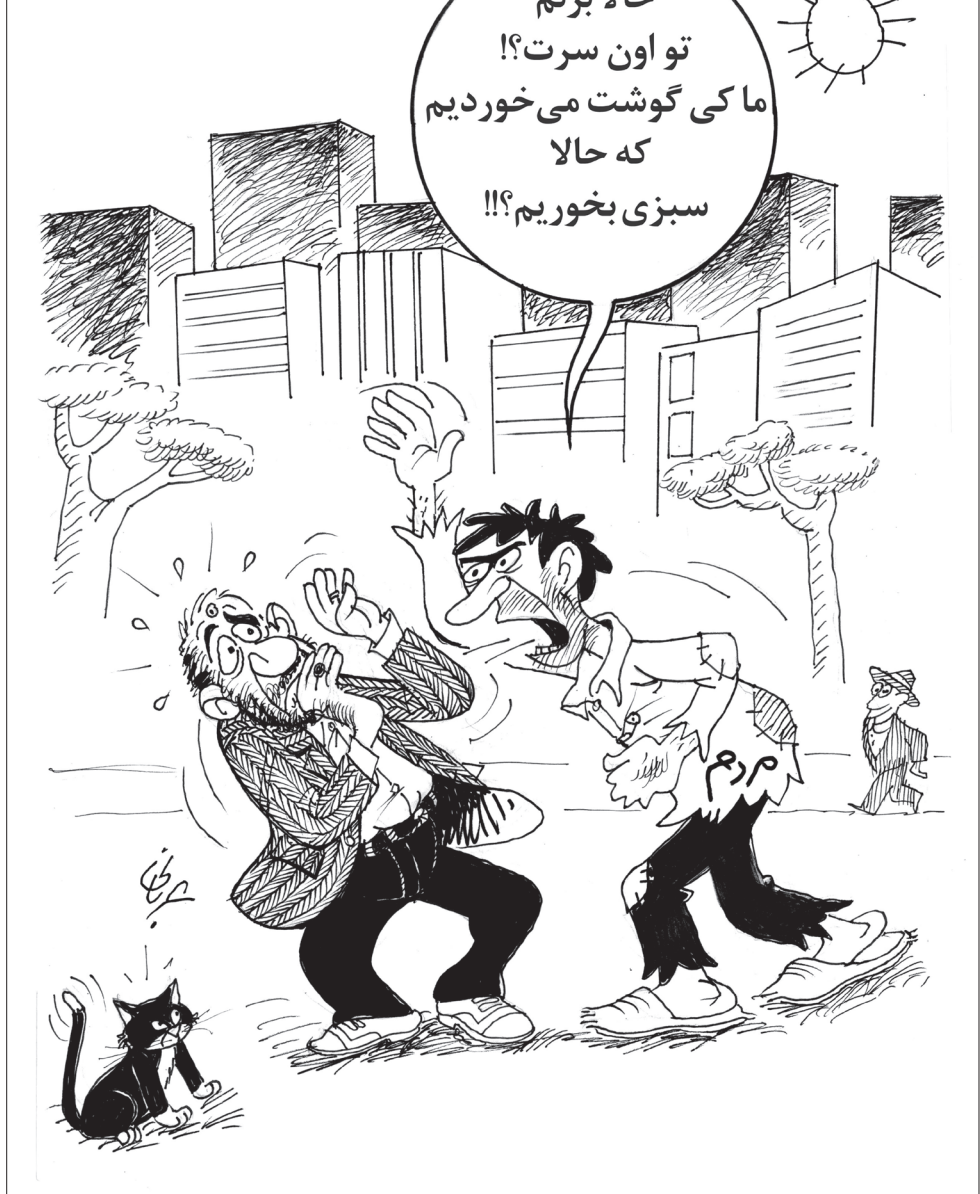
صرف‌نظر از اینکه هدف چه باشد، مسئله این است که خروج از ان پی تی به همراه ادعاها و اتهامات دیگری که اسرائیل و غرب متوجه ایران کرده‌اند، ترکیب خطرناکی را ایجاد خواهد کرد. رژیم اسرائیل که در پی توسعه‌طلبی و اعمال هژمونی بر کل منطقه است، خروج ایران از ان پی تی را به بهانه جدیدی برای جنگ افروزی بیشتر تبدیل خواهد کرد. این رژیم خواهد کوشید تا این تحول جدید را به یک ابزار اجماع‌ساز دیگر برای پیشبرد سیاست‌های تجاوزکارانه تبدیل کند و از جمله آمریکا را که مایل به اجتناب از بی‌ثباتی در کل منطقه از طریق بی‌ثبات‌سازی ایران است، برای تجاوز بیشتر با خود همراه کند. لذا، نباید شک داشت که خروج ایران از ان پی تی شرایط را در جهت منافع افراطیون اسرائیل متحول خواهد کرد و اروپا و آمریکا را در جهت فشار اقتصادی و نظامی بیشتر به ایران و روسیه چین را در جهت انفعال بیشتر سوق خواهد داد.

احمد عربانی

یک نفر پیشنهاد کرد

به جای گوشت، سبزی بخورید!

عکس نوشت

ای کاش سلیقه هم خریدنی بود

درباره عکسی از ویلای توقیف شده متهم ردیف اول چای دشب

امیر جدیدی

عکاس و روزنامه‌نگار

هفته گذشته خبرگزاری میزان مجموعه عکس و فیلمی از ضبط ویلای چهار هزارمتری متهم ردیف اول پرونده چای دشب منتشر کرد. گزارش تصویری با یک نمای «آی پرد» که با پهپاد عکاسی شده شروع می‌شود و تا اتاق خواب متهم پیش می‌رود و با پلمب خانه تمام می‌شود. فریم به فریم با عکاس جلو می‌روم و هر عکسی که باز می‌شود دریچه‌ای به رویم گشوده می‌شود. ویلای مورد نظر با هر تصویری که قبل از این از یک ویلا داشته‌اید متفاوت است. نگارنده که من باشم آدم ندیده‌ای نیستم. اصلاً راستش را بخواهید مدت زیادی در یک محله معماری کار می‌کردم و یکی از وظایفم این بود که هر ماه به یک ویلای آنچنانی بروم و از فضا و معماری‌اش عکاسی کنم. از یک جایی به بعد متوجه شدم که هر بنایی که به آن یا می‌گذارم فارغ از شکل معماری یک روح کلی دارد که به واسطه صاحب بنا یا معمار به مکان مورد نظر دمیده شده است. من آن روزها از ویلای ۸۰ متری تا ۱۰ هزار متری را عکاسی کردم. نکته اما اینکه به بیشتر خانه‌هایی که یا می‌گذاشتم تکلیف سازنده با چیزی که ساخته بود روشن بود. حالا بیا باید به عکس‌های ویلای توقیف‌شده متهم ردیف اول پرونده چای دشب نگاه کنیم. از روی عکس‌ها شما مقدار زیادی پول می‌بینید که صاحبش نمی‌دانسته چطور حیف و میل کند. هر کدام از اتاق‌ها یک ساز می‌زند و انگار کن که هم‌زمان هشت نفر صاحب یک مکان باشند. بیشتر وسایل داخل ویلا حقیقتاً با سلیقه شخص نگارنده کیلومترها فاصله دارد. اما از روی عکس‌ها می‌شود گفت آنچه خوبان همه دارند این ویلا یک‌جا دارد. اما چه داشتنی؟ فقط از روی عکس‌ها شش هفت دست میز ناهارخوری و ده دوازده دست میبل برای طراحی داخلی استفاده شده است؛ ده دوازده دست مبلی که یکی به یمین می‌رود و آن یکی به یسار می‌زند. مطلقاً خبری از یک روح کلی نیست. رسم جوانمردی نیست که آدم گرفتار در بند را لگد بزیم. اما عکس‌ها را می‌بینم و زیر لب می‌گویم ای کاش سلیقه هم با پول خریدنی بود.

عکس: مصطفی رودکی/میزان

سمفونی خطوط